

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

A6-0059/2008

4.3.2008

BETÄNKANDE

om 2007 års framstegsrapport om före detta jugoslaviska republiken
Makedonien
(2007/2268(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: Erik Meijer

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	11
RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET	15

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om 2007 års framstegsrapport om före detta jugoslaviska republiken Makedonien (2007/2268(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Thessaloniki den 19–20 juni 2003, där man lovade alla stater på västra Balkan att de skulle kunna anslutas till Europeiska unionen,
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolutioner nr 817 och nr 845 från 1993,
- med beaktande av Europeiska rådets beslut av den 16 december 2005 om att ge före detta jugoslaviska republiken Makedonien ställning som kandidatland för EU-medlemskap och ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möten den 15–16 juni 2006 och den 14–15 december 2006,
- med beaktande av 1995 års interimsavtal mellan Republiken Grekland och före detta jugoslaviska republiken Makedonien,
- med beaktande av slutsatserna från det fjärde sammanträdet med stabiliserings- och associeringsrådet för EU och före detta jugoslaviska republiken Makedonien av den 24 juli 2007,
- med beaktande av rådets beslut 2006/57/EG av den 30 januari 2006 om principerna, prioriteringarna och villkoren i det europeiska partnerskapet med före detta jugoslaviska republiken Makedonien¹,
- med beaktande av 2007 års framstegsrapport från kommissionen om före detta jugoslaviska republiken Makedonien (SEK(2007)1432),
- med beaktande av sin resolution av den 13 december 2006 om kommissionens meddelande om utvidgningsstrategin och de största utmaningarna 2006–2007²,
- med beaktande av sin resolution av den 12 juli 2007 om 2006 års framstegsrapport om före detta jugoslaviska republiken Makedonien³,
- med beaktande av rekommendationerna från gemensamma parlamentarikerkommittén EU–före detta jugoslaviska republiken Makedonien av den 29–30 januari 2007 och 26–27 november 2007,

---

¹ EUT L 35, 7.2.2006, s. 57.

² EUT C 317 E, 23.12.2006, s. 480.

³ Antagna texter, P6_TA(2007)0352.

- med beaktande av sin resolution av den 24 oktober 2007 om förslaget till rådets beslut om ingående av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och före detta jugoslaviska republiken Makedonien om förenklat utfärdande av viseringar för kortare vistelse¹,
- med beaktande av sin resolution av den 24 oktober 2007 om förslaget till rådets beslut om ingåendet av återtagandeavtalet mellan Europeiska gemenskapen och före detta jugoslaviska republiken Makedonien²,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A6-0059/2008), och av följande skäl:
  - A. Före detta jugoslaviska republiken Makedonien fick status som kandidatland redan 2005, men hittills har inget datum för att inleda anslutningsförhandlingar bestämts. Detta segdragna förhållande ökar frustrationen och osäkerheten mot bakgrund av den snabba reformtakt myndigheterna i Skopje hållit på senare tid.
  - B. I deklARATIONEN om EU och västra Balkan, som godkändes enhälligt av samtliga utrikesministrar från EU:s medlemsstater och staterna på västra Balkan i Salzburg den 11 mars 2006, upprepas betydelsen av goda grannförbindelser och behovet av att hitta en ömsesidigt acceptabel lösning på olösta problem med grannländerna.
  - C. En medlemsstat, Grekland, och före detta jugoslaviska republiken Makedonien befinner sig mitt i en förhandlingsprocess under ledning av FN för att nå en ömsesidigt acceptabel lösning när det gäller kandidatlandets namn.
    1. Europaparlamentet välkomnar det förnyade politiska samförståndet om landets anslutning till Europeiska unionen och de avsevärda framstegen sedan den senaste framstegsrapporten, som kommissionen offentliggjorde i november 2007.
    2. Europaparlamentet välkomnar antagandet av lagen om offentliga åklagare, lagen om åklagarnas råd och lagen om förbindelserna mellan folkgrupperna, som anger de lagar som ska antas med dubbel majoritet (den s.k. Badinter-principen) och beslutet om slutlig utnämning till rättsväsendets råd.
    3. Europaparlamentet välkomnar inrättandet av det nationella rådet för europeisk integration, vars mål är ett partiövergripande stöd för reformer i samband med EU och vars ordförande är oppositionsledaren. Detta är en viktig pådrivande faktor bakom processen för EU-anslutning. Nationella rådet anger landets institutionella prioriteringar i förhandlingsprocessens förberedelsefas genom att exakt tilldela den institutionella struktur, de mänskliga resurser och de budgetmedel som behövs. Europaparlamentet uppmuntrar regeringen och parlamentet att upprätthålla drivkraften i reformen och fortsätta med en ständig, regelbunden och konstruktiv dialog om de centrala frågorna på landets europeiska dagordning, mellan alla berörda parter och i en anda av samarbete och samförstånd.

¹ Antagna texter, P6_TA(2007)0454.

² Antagna texter, P6_TA(2007)0453.

4. Europaparlamentet välkomnar regeringens och parlamentets oförtröttliga arbete med och framgångar i genomförandet av Ohrid-ramavtalet och det ökade erkännandet av statens multietniska karaktär. Europaparlamentet välkomnar regeringens och parlamentets åtagande att i högre grad främja förbindelserna mellan olika etniska folkgrupper, vilket har lett till antagande av lagstiftning, exempelvis de ändringar som den 8 februari 2007 antogs i fråga om lagen om allmänna helgdagar, där de olika etniska och religiösa helgdagarna fastställs, och de ökade budgetanslagen för att främja minoritetsfolkgruppernas kulturella värden och traditioner. Parlamentet betonar behovet av att få till stånd en rättvis representation för minoritetsgrupper inom den offentliga förvaltningen, polisväsendet och militären, och välkomnar överenskommelsen om ett urval av 45 lagförslag som kan antas enbart med s.k. Badinter-majoritet.
5. Europaparlamentet påpekar att den förnyade politiska drivkraften i riktning mot europeisk integration som märks i före detta jugoslaviska republiken Makedonien är resultatet av ett starkt engagemang hos alla politiska krafter. Parlamentet välkomnar den regelbundna och intensiva dialog som förts mellan ledarna för de fyra största partierna (VMRO-DPMNE, SDSM, DPA och DUI) och som har lett till antagandet av flera lagar och till åtgärder som är viktiga för en fortsatt EU-integration.
6. Europaparlamentet välkomnar även att fler företrädare för etniska minoriteter anställs i offentlig förvaltning i enlighet med Ohrid-ramavtalet, och hoppas att detta avtal kommer att genomföras konsekvent även framöver.
7. Europaparlamentet lovordar det åtagande som ledarna för de största politiska partierna i parlamentet gjort att fortsätta att arbeta för att nå framsteg i de frågor där oenighet kvarstår, såsom språkanvändningen och det sociala paketet för offren i 2001 års konflikt.
8. Europaparlamentet välkomnar att man åstadkommit tydliga framsteg i kampen mot organiserad brottslighet och korruption under 2007, och även påtagliga framsteg i kampen mot människo- och narkotikahandel. Parlamentet uppmanar regeringen att fortsätta tillämpa lagstiftningen mot korruption och driva på reformen av rättsväsendet, vilket bör leda till en förstärkning av rättssystemets oberoende ställning och övergripande kapacitet.
9. Europaparlamentet berömmar regeringen för de framsteg den gjort på ekonomins område, samtidigt som den makroekonomiska stabiliteten upprätthållits. Skattepolitiken och den ökande skattedisciplinen, som medfört ökade intäkter till statsbudgeten, välkomnas, liksom det förbättrade företagsklimatet och insatserna för att minska de juridiska och administrativa hindren för att starta företag.
10. Europaparlamentet ser fram emot att den nya banklagen, som ligger i linje med gemenskapens regelverk, kommer att antas. Det är viktigt att under 2008 anta en ny lag om nationalbanken, vilket bör stärka bankens oberoende och den administrativa tillsynskapaciteten.
11. Det är oroande att arbetslöshetssiffrorna förblir höga, och Europaparlamentet uppmanar regeringen att ta itu med denna fråga, särskilt läget i byarna på gränsen mot Kosovo där det är avgörande att hantera arbetslösheten för att ge lokalbefolkningen möjlighet att tjäna pengar legalt.

12. Europaparlamentet erinrar om behovet av att fortsätta att genomföra Ohrid-ramavtalet som ett sätt att stärka förtroendet över gränserna, vilket är nyckeln till stabilitet i regionen.
13. Europaparlamentet påminner om att 2005 års lag om användning av folkgruppernas flaggor tillåter minoritetsgrupper som utgör en majoritet i en kommun att använda sina flaggor. Författningsdomstolens dom av den 24 oktober 2007 bekräftade rätten för en folkgrupp att hissa sin flagga vid sidan av statens flagga, utvidgade också rätten att hissa en etnisk grupps flagga till att omfatta alla etniska grupper i en kommun samt bekräftade rätten för etniska albaner att använda landets Albanien flagga som sin symbol. Domstolen försökte också klargöra gränserna för denna rättighet, eftersom den ansåg att statsflaggan och folkgruppsflaggorna har olika betydelser, och drog slutsatsen att folkgruppsflaggor inte får hissas permanent, exempelvis under officiella statsbesök, eller på statens byggnader. Parlamentet uppmanar alla parter att diskutera denna fråga i den anda som finns i Ohrid-ramavtalet och internationell standard.
14. Europaparlamentet välkomnar regeringens åtgärder för att snabbt reagera på rekommendationerna i Europeiska kommissionens framstegsrapport för 2007 och anta den omarbetade nationella planen för antagande av gemenskapens regelverk i överensstämmelse med prioriteringarna i det för 2008 föreslagna anslutningspartnerskapet.
15. Europaparlamentet berömmar det arbete som utförs av den offentliga förvaltningen för att förbereda processen för anslutningsförhandlingar med EU. Parlamentet uppmanar myndigheterna att fortsätta med reformen av den offentliga förvaltningen för att garantera avpolitiserad, professionalism, sakkunskap och effektivitet, och att avstå från varje åtgärd som skulle kunna äventyra den förvaltningskapacitet som redan byggts upp.
16. Europaparlamentet anser att det är en gemensam utmaning för alla politiska krafter och etniska grupper i före detta jugoslaviska republiken Makedonien att bevisa att landet nu är fritt från konflikter som inom- och utomlands bedöms negativt och som överstiger vanliga politiska meningsskiljaktigheter, bland annat bojkotter mot demokratiska myndighetsinrättningar, och därmed bevisa att landet är moget för processen för integration i Europeiska unionen.
17. Europaparlamentet stöder det initiativ som centrumet för demokrati och försoning i Sydosteuropa, beläget i Thessaloniki, och Sorosstiftelsen har tagit för att publicera textböcker om Balkans historia, på både albanska och makedonska, som riktar sig till historielärare och gymnasieelever och som syftar till att införliva olika åsikter om parternas gemensamma historia utifrån ett balanserat perspektiv och i en anda av försoning.
18. Lagförslaget om översyn av valreglerna, som skulle göra det möjligt att utöka parlamentet med 13 platser för att gynna representationen för både små etniska minoriteter och medborgare som lever utomlands, behandlades den 27 september 2007. Det är oroande att lagförslaget skulle få till följd av man kringgår användning av den s.k. Badinter-majoritetsregeln enligt Ohrid-ramavtalet. Respekten för principen att ingångna avtal ska hållas (pacta sunt servanda) är avgörande för att stärka det ömsesidiga förtroendet. Europaparlamentet anser därför att det är önskvärt att nå brett samförstånd, i vilket även de albanska företrädarna deltar, när det gäller varje ändring av valreglerna och litar på att

det kommer att hållas fler samråd för att uppnå detta.

19. Europaparlamentet erinrar om den fortsatta diskrimineringen av den romska befolkningen, särskilt inom utbildning, socialt skydd, hälsovård, bostäder och sysselsättning. Parlamentet hoppas att den nationella strategin för romer kommer att genomföras inom en snar framtid i enlighet med de fastställda målen.
20. Europaparlamentet välkomnar att avtalen med före detta jugoslaviska republiken Makedonien om viseringslättnader och återtagande trätt i kraft. Tillträde till EU-länderna utgör emellertid ännu ett stort problem för makedonska medborgare och mer allmänt för medborgare i länderna på västra Balkan. Landet måste omfattas av tillträdesregler som motsvarar dem som gäller för Kroatien. Parlamentet stöder därför att Europeiska kommissionen den 20 februari 2008 startade en dialog om viseringsliberalisering med målet att upprätta en färdplan som i slutändan leder till en viseringsfri ordning. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra allt den kan för att snabbt slutföra denna dialog.
21. I detta sammanhang noterar Europaparlamentet att regeringen infört pass med biometriska säkerhetskännetecken, upprättat ett nationellt informationssystem för viseringar och ett viseringscentrum samt genomfört det integrerade systemet för gränsförvaltning.
22. Europaparlamentet välkomnar antagandet av den nya lagen om den rättsliga ställningen för kyrkor, religiösa samfund och religiösa grupper, som gäller från och med maj 2008 och som slutgiltigt kommer att kunna avhjälpa klagomålen från små trossamfund, särskilt de samfund som under de gångna årtiondena uppstått eller utvecklats till följd av utländsk mission eller utbrytning ur befintliga kyrkor, när det gäller förbud mot att bygga, inneha eller använda byggnader som används som gudstjänstlokaler.
23. Europaparlamentet välkomnar den framgångsrika inledningen av den andra fasen i skattedecentraliseringen i juli 2007, då 42 av 84 kommuner inlemmades i processen och ytterligare nio kommuner anslöt sig.
24. Europaparlamentet påpekar att ytterligare åtgärder har vidtagits för att främja kvinnors rättigheter, särskilt lika möjligheter. Parlamentet understryker dock att skyddet av kvinnor mot alla former av våld måste stärkas.
25. Europaparlamentet påminner om att det är önskvärt att, i enlighet med den lag om radio- och tv-verksamhet som antogs i november 2005, upprätthålla den offentliga radio- och tv-verksamhetens oberoende i förhållande till de statliga organen och ge utrymme åt de olika åsikter som finns, varigenom man kan förebygga hinder för andra medier till följd av inblandning från myndigheternas sida. Parlamentet uppmanar myndigheterna att se till att den offentliga verksamheten uppfyller EU:s och Europarådets normer för att motverka ny hatpropaganda mot angränsande stater, framför allt i medierna.
26. Europaparlamentet konstaterar att ensidigt stöd för vissa medieprodukter, t.ex. statliga kampanjer och annonsering av statsfinansierade företag, leder till att konkurrensen snedvrids i mediesektorn, vilket inverkar negativt på andra medier, även regeringskritiska medier.

27. Europaparlamentet välkomnar att förberedelser inletts för att genomföra polislagen. Att denna lag tillämpas fullt ut och effektivt är en viktig utmaning och en central prioritering för europeisk associering.
28. Europaparlamentet konstaterar att insatserna för att värna om vattenkvaliteten bör utökas mot bakgrund av den nya vattenlagen. Parlamentet erinrar särskilt om det stora behovet av att skydda vattenkvaliteten och kontrollera föroreningarna i ån Vardar, som är avrinningsområde för största delen av landet och under namnet Axios fortsätter och för med sig farligt avfall till Grekland, och gränssjöarna Ohrid, Prespa och Dojran, samt understryker behovet av att ingå och säkra ett effektivt genomförande av lämpliga bilaterala avtal med grannländerna Albanien och Grekland.
29. Att lagen om avfallshantering antagits har lett till vissa framsteg när det gäller hanteringen av asbest, insamlingen av avfall, avfall som innehåller polyklorerad bifenyl (PCB) och råmaterialavfall, konstaterar Europaparlamentet.
30. Europaparlamentet uppmärksammar att inställningen i fråga om miljön i allmänhet kan bli bättre och uppmanar myndigheterna i före detta jugoslaviska republiken Makedonien att fortsätta arbetet med att se till att deras miljölagstiftning ligger i linje med de normer som är gångbara inom EU.
31. Europaparlamentet konstaterar att en omfattande polisinsats genomfördes nära byn Brodec norr om Tetovo den 7 november 2007 i syfte att gripa flera misstänkta brottslingar, och att sex medlemmar av det s.k. Brodec-gänget dödades under insatsen och ytterligare tretton personer från byn fängslades av inrikesministeriet. I Brodec påträffades lätta och tunga vapen, bland annat tunga kulsprutor och luftvärnsrobotar. Parlamentet påpekar att enligt Europeiska unionens övervakningsmission och OSSE genomfördes insatsen professionellt och effektivt, utan dödsoffer bland civila eller poliser. Parlamentet välkomnar att regeringen offentligt har deklarerat att den kommer att bygga upp moskén och annan infrastruktur som skadats. Parlamentet uttrycker oro över rapporterna om att personer kan ha misshandlats i samband med att de gripits. Parlamentet uppmanar ombudsmannen att noggrant undersöka denna fråga och betonar att eventuella oklarheter kring polisinsatsen i Brodec bör utredas med öppenhet, insyn och full hänsyn till rådande lagar.
32. Europaparlamentet lovordar de framsteg som skett i lagstiftningen för immateriella rättigheter, men betonar att ökade insatser krävs för att se till att den lagstiftning som antas också efterlevs.
33. Europaparlamentet välkomnar att före detta jugoslaviska republiken Makedonien aktivt deltar i sydöstra Europas samarbetsprocess och bidrar till att skapa ett råd för regionalt samarbete. Likaledes välkommen är landets konstruktiva hållning i fråga om Kosovos status. Parlamentet är emellertid oroat över förseningen av den tekniska markeringen av gränsen med Kosovo och anser att frågan bör vidareutvecklas i enlighet med förslaget från Martti Ahtisaari, tidigare FN:s särskilda sändebud för processen kring Kosovos status. Det är välkommet att man aktivt samarbetar med Kosovo inom handel, tull och polissamarbete och samtidigt upprätthåller goda grannförbindelser med Serbien. Parlamentet välkomnar att frihandelsavtal undertecknats med dessa båda grannländer och rekommenderar en liknande policy för förbindelserna med Albanien, Bulgarien och Grekland, särskilt inom transport och kommunikationer.

34. Europaparlamentet välkomnar före detta jugoslaviska republiken Makedoniens bidrag till Europeiska unionens militära operation i Bosnien och Hercegovina (Althea), erkänner landets betydelse för den regionala stabiliteten och uttrycker sitt djupa deltagande med landet och familjerna till de elva soldater i den fredsbevarande styrkan som tragiskt förolyckades då en av landets militärhelikoptrar störtade den 12 januari 2008.
35. Europaparlamentet beklagar att före detta jugoslaviska republiken Makedonien undertecknat och ratificerat ett avtal om bilateral immunitet med myndigheterna i Förenta staterna, varigenom medborgare i detta land beviljas undantag från jurisdiktionen för den internationella brottmålsdomstolen i Haag. Detta strider mot EU:s standard och policy, som syftar till att stödja internationella brottmålsdomstolen, och mot EU:s vägledande principer för avtal om bilateral immunitet. Parlamentet uppmanar landets regering och parlament att se till att dess lagstiftning stämmer överens med EU-medlemsstaternas principer och normer.
36. Europaparlamentet konstaterar att ytterligare investeringar krävs för att utveckla landets infrastrukturförbindelser med grannländerna, något som skulle bidra till ekonomisk utveckling och stabilitet i hela regionen. Parlamentet uppmanar regeringen att snarast färdigställa den återstående järnvägsförbindelsen mellan Skopje och Sofia.
37. Europaparlamentet välkomnar det ökande bilaterala samarbetet och de mellanmännsliga kontakterna mellan före detta jugoslaviska republiken Makedonien och Grekland. Det är tillfredsställande att det, sedan parlamentet antog sin nämnda resolution av den 12 juli 2007, hållits bilaterala samtal i regionen, under överinseende av FN och med stöd från det särskilda sändebudet Matthew Nimitz, i syfte att finna en ömsesidigt acceptabel lösning på meningsskiljaktigheterna kring landets namn. Det särskilda sändebudet lade fram ett förslag den 19 februari 2008, och parlamentet välkomnar att båda länder accepterat detta förslag som en ram för fortsatta samtal. Parlamentet uppmanar båda sidor att intensifiera sina insatser för att lösa frågan, som under inga omständigheter bör få bli ett hinder för före detta jugoslaviska republiken Makedoniens medlemskap i internationella organisationer, i enlighet med övergångsavtalet från 1995 som fortfarande är i kraft.
38. Europaparlamentet påminner om att rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) i sina slutsatser från december 2007 understryker betydelsen av regionalt samarbete, goda grannförbindelser och behovet av att finna ömsesidigt acceptabla lösningar på olösta problem i processen att närma sig EU.
39. Europaparlamentet stöder de insatser som regeringen i före detta jugoslaviska republiken Makedonien gör för att upprätta gemensamma kommittéer för utbildning och historia med EU-medlemsstater i landets grannskap för att granska eventuella åsiktsskillnader och historiska feltolkningar som kan leda till tvister, och uppmanar enträget myndigheterna att främja ett gemensamt firande av före detta jugoslaviska republiken Makedoniens gemensamma kulturella och historiska arv med landets grannar.
40. Trots att landet gjort avsevärda framsteg sedan 2005, då det fick kandidatlandsstatus, är det det enda av de tre kandidatländerna som man hittills inte fört några anslutningsförhandlingar med. Det är önskvärt att låta detta undantagstillstånd upphöra. Europaparlamentet uppmanar före detta jugoslaviska republiken Makedonien att se till att alla nödvändiga reformer genomförs. Parlamentet uppmanar med kraft Europeiska

kommissionen att, med utgångspunkt i sitt meddelande om västra Balkan, utveckla en uppsättning riktmärken som landet måste uppnå för att anslutningsförhandlingar ska kunna inledas före 2008 års utgång, vilket ytterligare skulle öka stabiliteten och stärka de europeiska framtidsutsikterna för länderna på västra Balkan.

41. Europaparlamentet välkomnar regeringens förberedelser inför genomförandet av föranslutningsinstrumentet, vilka har underlättat undertecknandet av finansieringsavtalet för föranslutningsinstrumentet 2007 och ramavtalet för 2007–2013. Parlamentet upprepar instrumentets betydelse för att förbereda ett framtida EU-medlemskap. Parlamentet uppmanar både regeringen och kommissionen att påskynda förberedelserna för ett tidigt genomförande av ett decentraliserat system för förvaltning av föranslutningsinstrumentet för att skapa ökad effektivitet och lokal kontroll över processen.
42. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament samt regeringen och parlamentet i före detta jugoslaviska republiken Makedonien.

MOTIVERING

1. Prioriteringar i den andra årsrapporten

Den 12 juli 2007 antog detta parlament vid ett plenarsammanträde den första årsrapporten om det kandidatland som av Europeiska unionen och de flesta medlemsstater kallas ”före detta jugoslaviska republiken Makedonien” och som enligt sin egen grundlag heter ”Republiken Makedonien”.

I denna årsrapport ägnades uppmärksamhet åt en mängd frågor, exempelvis miljöproblemen, förhandlingarna mellan arbetsgivare och arbetstagare och den offentliga radio- och tv-verksamheten. I större utsträckning än dessa och andra frågor var det tre huvudpunkter som belystes: ställningen för den stora albanska befolkningsgruppen, förbindelserna med det sydliga grannlandet Grekland och startdatumet för anslutningsförhandlingar med EU. Uppmärksamheten på dessa tre punkter har ökat än mer under det gångna året. Dessutom skulle de båda första punkterna mycket starkt kunna påverka den tredje punkten. I denna andra årsrapport prioriteras den möjliga utvecklingen på var och en av dessa tre punkter.

2. Banden mellan före detta Jugoslavien och EU

Europeiska gemenskaperna, som var Europeiska unionens föregångare, och deras medlemsstater hade under åren 1957–1991 alltid goda förbindelser med den tidigare socialistiska förbundsrepubliken Jugoslavien. Dessa förbindelser var på ett betydelsefullt sätt annorlunda än de man hade med andra länder i Central- och Östeuropa, som styrdes av partier som kallade sig själva kommunistiska och som skildes från västra och södra Europa genom "järnridån". Ingen förväntade sig något militärt hot från Jugoslavien. Detta land höll sig utanför det "kalla kriget", utvecklade intensiva förbindelser med tredje världen och fäste internationellt uppmärksamheten på att arbetstagarna aktivt skulle bli delaktiga i företagsdemokratin. Hos företag i västra och södra Europa förekom mycket gränsöverskridande samarbete med företag i Jugoslavien. Förhållandevis många invånare i Jugoslavien hade möjlighet att besöka länder i västra och södra Europa eller att under längre tid arbeta där. För många människor i andra länder var Jugoslavien, framför allt området vid Alperna och kusten och havet vid Ohrid, ett viktigt semesterland. På områdena handel och transport var detta land dessutom en viktig förbindelselänk mellan Grekland och andra medlemsstater i Europeiska gemenskaperna. Om Jugoslavien inte hade splittrats hade landet sannolikt i sin helhet redan, och eventuellt tidigare än vissa av dagens medlemsstater, kunnat anslutas till EU. Det var inte så mycket splittringen i sig som de våldsamma hemska heterna i samband med splittringen som allvarligt försenade den anslutning som i ett tidigare skede framstod som sannolik. Numera är det tidigare Jugoslaviens (och det angränsande Albanien) territorium helt omgivet av EU-medlemsstater.

3. Att bibehålla försteget som kandidatland

Av de tidigare jugoslaviska delrepublikerna anslöts vid den stora utvidgningen 2004 bara Slovenien till EU. Förhandlingarna med kandidatlandet Kroatien är framgångsrika och bör

kunna avrundas 2009, så att detta land om några år kan bli den tjugooåttonde medlemsstaten.

Även före detta jugoslaviska republiken Makedonien har sedan 2005 haft status som kandidatland och förväntade sig att anslutningsprocessen skulle kunna ske samtidigt som Kroatiens. Endast det faktum att detta land ligger i det tidigare Jugoslaviens södra del, som alltid haft en svagare ekonomi än den norra delen, bör kunna medföra komplikationer och förseningar när det gäller att avsluta förhandlingarna.

Denna status som kandidatland gav ett försteg framför Montenegro, Bosnien och Hercegovina och Serbien, som också tidigare hörde till Jugoslavien. Detta gäller i än högre grad den serbiska självstyrande provinsen Kosovo, som redan sedan 1990-talet betraktat sig som självständig, som efter kriget 1999 inte längre kan styras med utgångspunkt i Serbien och som under 2008 förväntas få det internationella erkännande som självständig stat som man eftersträvat under 17 år. De stater som tidigare hörde till Jugoslavien men ännu inte fått status som kandidatländer har hittills erbjudits endast stabilitets- och associeringsavtal. Sedan Europeiska rådets möte i Thessaloniki 2003 har de utsikt till anslutning på längre sikt. Därför är frågan aktuell om före detta jugoslaviska republiken Makedonien kan behålla det försteg framför andra tidigare jugoslaviska länder som följer av ställningen som kandidatland. Under tiden har man talat om att ge Serbien ställning som kandidatland. Det har dock blivit oklart vad denna ställning egentligen innebär, eftersom de förväntade anslutningsförhandlingarna med före detta jugoslaviska republiken Makedonien inte inletts under de senaste två åren. Därigenom har landet placerats i en undantagssituation i förhållande till de båda andra kandidatländerna. Det förhandlas inte bara med Kroatien, utan även med Turkiet, som vid förhandlingsstarten inte förmådde uppfylla de kriterier som i ett senare skede kommer att bli avgörande för slutresultatet. Den uppkomna förseningen upplevdes i före detta jugoslaviska republiken Makedonien som ytterst oroande. Om förhandlingarna inte omgående inleds hotar innebörden av ställningen som kandidatland att allvarligt urholkas, inte endast för detta land utan även för andra länder som vill bli kandidatländer.

4. EU:s minskade kapacitet för mottagande och integration

Kort efter slutet på kalla kriget (1989) fanns det mycket uppmärksamhet på och bifall till att utvidga det då väst- och sydeuropeiska samarbetet till att omfatta de länder som dittills setts som en del av ”motståndarsidan”. Inte enbart de politiska ledarna, utan även den allmänna opinionen övertygades om att man skulle ta emot ett stort antal nya medlemsstater. Den stora prestige som då hängde samman med en succé för den omfattande utvidgningen österut saknas nuförtiden. Den allmänna opinionen har blivit mer kritisk och förväntar sig i första hand att man ska lösa de problem som ses som en följd av tidigare utvidgningar. Nykomlingar bedöms strängare, och det är nu de som får betala priset för det som inte fungerade vid tidigare utvidgningar. En saklig avvägning kring för- och nackdelarna för EU och de nuvarande medlemsstaterna spelar nu en viktig roll på ett helt annat sätt än tidigare. Väntade problem och förutsägbara kostnader kan vara ett skäl till varför man inte har bråttom med att utvidga. Att nämna slutdatum för anslutning av nykomlingar, och att samtidigt ansluta ett stort antal nya medlemsstater, är numera tabu. Varje stat bedöms kritiskt efter sina egna förtjänster.

När det gäller de tidigare jugoslaviska länderna finns det dessutom två åsikter som står emot varandra:

a) Problemen i dessa länder, särskilt på området för inrikes samförstånd mellan medlemmar av olika etniska grupper och förhållandet till grannländerna, måste lösas på ett hållbart sätt innan anslutning till EU kan medges.

b) EU-anslutningen är brådskande och ses som den bästa garantin för fred, demokrati, stabilitet och ekonomisk utveckling, eftersom man väntar sig att EU kan lämna ett viktigt bidrag till att lösa problem, bland annat förhållandet mellan befolkningsgrupper och till grannländer.

5. Etniska skillnader och motstridiga intressen

Det område som i början av 1900-talet var känt under namnet Makedonien, och som fördelades mellan Jugoslavien, Grekland och Bulgarien efter det ottomanska rikets sönderfall, kännetecknades av en stor mångfald av folk. I Makedoniens norra del, på före detta jugoslaviska republiken Makedoniens territorium, är den befolkningsgrupp som talar den makedonska varianten av gruppen av slaviska språk störst. I landets nordvästra del är det dock de albanskspråkiga som är flest; de utgör ungefär en fjärdedel av befolkningen. Sedan finns mindre minoriteter som romer, turkar och vlacher.

I ett antal andra tidigare jugoslaviska stater ledde den etniska mångfalden, som är förhållandevis mindre, under 1990-talet till våldsamma konflikter och etniska rensningar. I jämförelse med Kroatien, Bosnien och Hercegovina och Serbien (framför allt Kosovo) har tillståndet i före detta jugoslaviska republiken Makedonien förblivit överskådligt och fredligt. Efter en kortare väpnad konflikt i den albanska nordvästra delen har det slutits avtal om kommunal decentralisering, och i stället för den slaviska dominansen betonas alltmer statens multietniska karaktär.

Redan före konflikten 2001 fanns det i regeringen i före detta jugoslaviska republiken Makedonien representation för ett parti som har sitt ursprung i den albanska befolkningsgruppen. I den förra regeringen var detta Partiet för demokratisk integration (DUI), som uppstått ur konflikten 2001. Bland de albansktalande väljarna är detta parti nu störst och till och med i majoritet. Att det största partiet bland denna befolkningsgrupp nu har politiskt ansvar endast på lokal nivå har medfört spänningar. På annat sätt än i andra flerspråkiga länder som Belgien, Spanien, Storbritannien och Italien finns det i före detta jugoslaviska republiken Makedonien ingen politisk nivå mellan kommuner och stat, där ett stort och regionalt starkt parti kan spela en dominerande roll. DUI kräver att få vara med i regeringen på nationell nivå och anser att det tas mindre hänsyn till albanernas intressen än vad som avsågs i ramavtalet i Ohrid från 2001. Under en period bojkottade man parlamentssammanträdena i protest mot detta. Under tiden har man nått en överenskommelse mellan det största regeringspartiet VMRO-DPMNE och DUI om 45 lagförslag som kan handläggas med kvalificerad majoritet (s.k. Badinter-majoritet), och parlamentsbojkotten är avslutad.

6. Slut på meningsskiljaktigheterna med Grekland

EU-medlemsstaten Grekland har starka intressen i sitt nordliga grannland. Grekiska företag är här de viktigaste investerarna, och Grekland förordar en omgående utvidgning av EU till angränsande länder och länder i närområdet. Användningen av namnet ”Makedonien” som beteckning för det nordliga grannlandet, som blev självständigt 1991, avvisades under många år av Grekland, eftersom detta sågs som att man gjorde anspråk på en del av Greklands territorium. Det talades uteslutande om ”Skopje” (huvudstadens namn användes) eller ”Fyrom” (den engelskspråkiga förkortningen för före detta jugoslaviska republiken Makedonien), och man hänvisade till att detta område inom det tidigare kungariket Jugoslavien (1929–1941) kallades provinsen Vardarska.

Denna grekiska ståndpunkt håller nu på att ändras på ett avgörande sätt. Det erkänns att det nordliga grannlandet är en del av det område som sedan gammalt kallas Makedonien och att invånarna identifierar sig med namnet. I en intervju med Greklands utrikesminister Dora Bakoyannis skrev Aftonbladet den 14 oktober 2007 att hon eftersträvar ett snabbt och avslutande samförstånd som kan omfatta namnet ”Makedonien”. Grekland föredrar således nu ett ömsesidigt godtagbart sammansatt namn som anger att det inte rör sig om hela Makedonien utan endast om den nordliga och höglänta delen, som nu styrs av före detta jugoslaviska republiken Makedonien. Matthew Nimetz rekognoscering på FN:s uppdrag återupptogs i december 2007 med ett besök i båda huvudstäderna. Möjligen kan namnfrågan lösas innan ett eventuellt beslut 2008 om före detta jugoslaviska republiken Makedoniens anslutning till Nato kan komma att ge upphov till nya känsliga lägen på området. Ett sådant samförstånd kan även påskynda fortsättningen på EU-anslutningsprocessen, bland annat eftersom man kan förvänta sig att grannlandet Grekland från och med tidpunkten för samförstånd kommer att bli en viktig förespråkare för detta.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	27.2.2008
Slutomröstning: resultat	+: 56 -: 5 0: 1
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Monika Beňová, Elmar Brok, Colm Burke, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Hanna Foltyn-Kubicka, Michael Gahler, Georgios Georgiou, Bronisław Geremek, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Jana Hybášková, Anna Ibrisagic, Metin Kazak, Maria Eleni Koppa, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Emilio Menéndez del Valle, Francisco José Millán Mon, Philippe Morillon, Pasqualina Napoletano, Vural Öger, Cem Özdemir, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Paşcu, Alojz Peterle, Hubert Pirker, Samuli Pohjamo, Bernd Posselt, Michel Rocard, Raúl Romeva i Rueda, Libor Rouček, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Hannes Swoboda, Charles Tannock, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Kristian Vigenin, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Mariela Velichkova Baeva, Cristian Silviu Buşoi, Giulietto Chiesa, Andrew Duff, Árpád Duka-Zólyomi, David Hammerstein, Evgeni Kirilov, Jaromír Kohlíček, Erik Meijer, Nickolay Mladenov, Borut Pahor, Józef Pinior, Antolín Sánchez Presedo, Inger Segelström, Marcello Vernola
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)	Renate Weber